

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2013. MÁJUS

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK ÉS INCIDENSEK

***
HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2013. MÁJUS

***

Orbán Viktor Ronald S. Lauderrel a Zsidó Világkongresszuson Budapesten, illetve Cionizmus ellenes tüntetés a Kongresszus előtti napon (forrás: MTI)

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY	4
Összefogás	4
<i>Brüsszel Intézet</i>	4
Zsidó tett és védelem	5
Tevékenység	5
Partnerszervezetek	6
Önkéntesek – támogatók	6
Eredmények	6
A JELENTÉSRŐL	8
MÓDSZERTAN	10
KORÁBBI ÉVEK TRENDJEI	15
ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2013. MÁJUS	18
Támadás	19
Fenyegetés	19
Rongálás	20
Gyűlöletbeszéd	20
KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK	22
HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK	23
HÍREK, VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL	24
KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS	26
FELHASZNÁLT IRODALOM	27
IMPRESSZUM	28

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

2013 májusában kilenc gyűlölet-cselekményt azonosítottunk. Ezek közül egy számít támadásnak, vagyis olyan fizikai erőszaknak, amely nem életveszélyes és nem súlyos. Ebben a hónapban ez volt az egyetlen eset, ahol személyi sérülés történt. Három cselekmény tartozott a fenyegetések közé: két esetben verbális inzultusról, egy esetében pedig olyan megtevesztő küldemény zsidó szervezethez juttatásáról volt szó, amely alkalmas volt a félelemkeltésre. A hónapban egy rongálási esetet regisztráltunk. Itt zsidó tulajdon ellen történt fizikai támadás, ami nem okozott életveszélyt. Négy esetet a gyűlöletbeszéd kategóriájába soroltunk, amely közül háromnak köze volt a Jobbik Magyarországért Mozgalomhoz. Az esetek közül három nyilvános, egy pedig a virtuális térben elkövetett cselekmény volt. Az esetek közül öt esetben történt büntető feljelentés. Az esetek jogi útra terelésében több esetben a Tett és Védelem Alapítványnak is kiemelt szerepe volt.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemita jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló szélsőségeseknek számos országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemita táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a neológiát és ortodoxiát képviselő Mazsihisz, a statsquo/chábád EMIH, a reform irányzatú Szim Salom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblemikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemita elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a **Tett és Védelem Alapítvány** által életre hívott **Brüsszel Intézet**, az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az **51 00 000** számon elérhető **FORRÓDRÓT**-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A **Brüsszel Intézet** kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemita jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

ZSIDÓ TETT ÉS VÉDELEM

A Tett és Védelem Alapítvány annak a felismerésnek a jegyében született, hogy a jogállam és a demokrácia által biztosított keretek között a kirekesztő eszmék és az antiszemitizmus terjedésével szemben a zsidó közösségnek is tennie kell és közösségi hálóján keresztül segítséget kell nyújtania a sérelmet szenvedetteknek. Minden, a szabadság és egyenlőség eszméjét korlátozni kívánó szándék ellen fel fogjuk emelni a szavunkat. Tudjuk, hogy a zsidó közösségnél kiszolgáltatottabb csoportok is élnek hazánkban, ám a zsidó közösség elsődleges felelőssége – a mindennapi cselekvés tekintetében – a zsidóságot közvetlenül érintő helyzetek kezelése.

TEVÉKENYSÉG

Az előítéletek és a diszkrimináció melegágya a tudatlanság és az ismerethiány. Minden antiszemitizmus ellen fellépő szervezet elsődleges feladatai közé tartozik az oktatás, a felvilágosítás és az ismeretterjesztés. Nincs annál fontosabb cél, minthogy nyitottsággal és az oktatás prevenció eszközével ügyünknek megnyerjük a fiatal generációt, a társadalom még barátságos, esetleg közömbös többségét.

Jogi védelem

A demokratikus jogállam elkötelezett híveiként meggyőződésünk, hogy a jogellenességgel szemben kizárólag a jog keretein belül lehet fellépni.

Monitoring

A tényleges információk összegyűjtése, szelektálása és értékelése hiányában nem lehet valós védelmet biztosítani egy közösség számára. A Tett és Védelem Alapítvány állandó feladatának tekinti a folyamatos és alaposabb szakmaiságot igénylő közéleti monitoringot.

A monitoring tevékenységet az Alapítvány által életre hívott Brüsszel Intézet végzi.

Közösséghez tartozás

A segítségnyújtás alapvető feltétele, hogy tudjunk egymásról, ezért a Tett és Védelem Alapítvány közösségi háló munkacsoportja huszonnégy órás telefonos FORRÓDRÓT vonalat működtet, melyen keresztül a sérelmet szenvedettek, vagy szemtanúk bejelentést tehetnek antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulásokkal kapcsolatban.

PARTNERSZERVEZETEK

A Tett és Védelem Alapítvány már hivatalos bejegyzése előtt felvette a kapcsolatot a legjelentősebb hazai és nemzetközi társszervezetekkel, az érintett politikai és kormányzati szervezetekkel. A Tett és Védelem Alapítvány kiváló kapcsolatot épített ki és tart fenn partnerszervezeteivel, szakmai és civil szervezetekkel, valamint más zsidó szervezetekkel. Ezek között megtalálható az Anti-Defamation League, (ADL), a Community Security Trust (CST), az Athena Intézet, a Zahor Alapítvány, a Haver Alapítvány, a TASZ, a Szochnut Jewish Agency, az American Jewish Committee, valamint a Lantos Intézet.

ÖNKÉNTESEK – TÁMOGATÓK

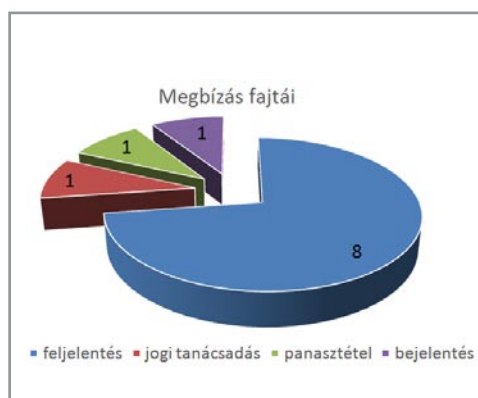
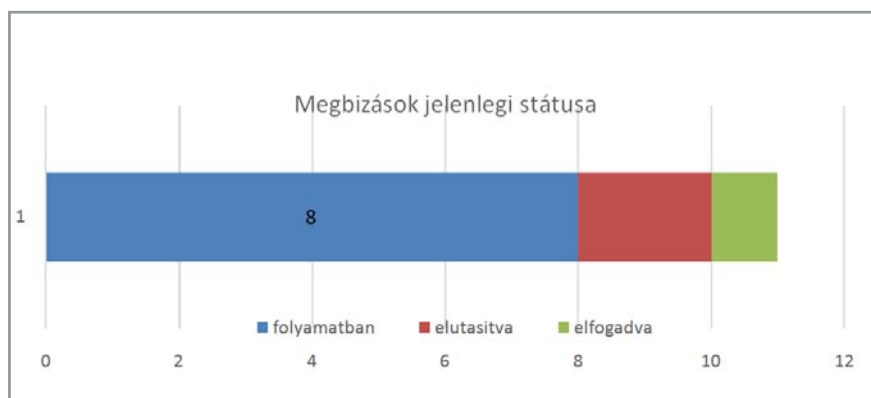
A szervezet munkájának sikerét azonban, a kurátorok áldozatos munkáján és kiállásán túl, elsősorban a társadalmi támogatottság, az önkéntes támogatói kör fogja meghatározni. A Tett és Védelem Alapítvány közössége várja azokat a zsidó és nem-zsidó önkénteseket és támogatókat, akik az antiszemitizmus elleni fellépést szívügyüknek tekintik, azért tettekkel vagy akár anyagi felajánlásokkal is hozzá kívánnak járulni az Alapítvány munkájához.

EREDMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány fennállása óta 11 jogi eljárást kezdeményezett súlyosan sértő zsidóellenes megnyilvánulások ügyében. Ezek közül 8 esetben feljelentést, egy esetben panasztételt kezdeményeztünk a megfelelő hatóságnál, egy esetben a Facebook-on megjelent közösséget gyalázó tartalom kapcsán tettünk bejelentést az üzemeltető felé, illetve a jogsegélyszolgálatunk nyújtott büntetőügyben jogi segítséget az antiszemita támadást elszenvedett védelmében. 11 megbízásából 9 jelenleg is folyamatban van. A leggyakrabban előfordult tényállás a közösség elleni izgatás – 5 alkalom – volt, de szerepelt az ügyek között nemzeti-szocialista és kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása, súlyos testi sértés és a közösségi médium használati feltételeivel ellentétes, súlyosan gyalázkodó tartalom megjelenítésének tényállása is. A Rendőrség 8, míg az Ügyészség két esetben volt eljáró joghatóság a felmerült ügyekben.

1. táblázat: 2013-ban indított jogi eljárások

Ssz.	Név	Megbízás	Szerv	Tényállás	Beadás	Státusz	Dátum
1	Lenhart Balázs	feljelentés	Ügyészség	Közösség elleni Izgatás	2012.12.20	folyamatban	
2	Sz. M. Magán-személy	feljelentés	Rendőrség	Közösség elleni Izgatás	2013.02.04	elutasítva	2013.04.11
3	N. T. Magán-személy	Jogi tanácsadás	Rendőrség	Garázdaság	2013.03.06	folyamatban	
4	V. G. Magán-személy	feljelentés	Rendőrség	Önkény-uralmi rendszer bűneinek tagadása	2013.03.11	folyamatban	
5	Hegedűs Lóránt	feljelentés	Ügyészség	Közösség elleni Izgatás	2013.04.11	elutasítva	2013.05.08
6	Sz. M. Magán-személy	panasztétel	Rendőrség	Közösség elleni Izgatás	2013.05.03	folyamatban	
7	L. J. Magán-személy	feljelentés	Rendőrség	Közösség elleni izgatás	2013.05.08	folyamatban	
8	Jobbik Nagyszénási alapsz. P. A. Magánszemély	feljelentés	Rendőrség	Önkény-uralmi rendszer bűneinek tagadása	2013.05.20	folyamatban	
9	Jobbik Tápióbecskői alapsz. S. A. Magánszemély	feljelentés	Rendőrség	Önkény-uralmi rendszer bűneinek tagadása	2013.05.20	folyamatban	
10	Jobbik Üllési alapsz. D. Zs. Magánszemély	feljelentés	Rendőrség	Önkény-uralmi rendszer bűneinek tagadása	2013.05.20	folyamatban	
11	Magánszemély facebook profilja	bejelentés	Facebook	Használati feltételekkel ellentétes magatartás	2013.05.28.	elfogadva	2013.05.30.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többlet-jelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ezeknél a cselekményeknél nem „csak” az áldozatok vagyona, testi épsége kerül veszélybe, hanem önbecsülése is. Ezek a tettek megkérdőjelezik az egyén egyenlőséghez, magához a társadalomhoz való tartozásának jogát. Fontos, hogy ezeknél a bűncselekményeknél az áldozatokat valamilyen megváltozhatatlan tulajdonságuk miatt ér támadás, éppen ezért még védtelenebbnek érezhetik magukat. Az áldozatok sokszor attól félnek, hogy újra atrocitások áldozataivá válnak. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése könnyen az áldozatok másodlagos viktimizációjához vezethet. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Különösen igaz ez olyan csoportok esetében, amelyek hosszú idő óta ki vannak téve az előítéleteknek. Nem kell bizonygatni, hogy a zsidóság ezek közé a csoportok közé tartozik. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. Egyrészt az elkövetőket vagy akár másokat is hasonló büntettek elkövetésére sarkallhat. Másrészt jelentősen csökkentheti a társadalmi kohéziós erejét. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

---

¹ Ezek részletes definícióját lásd a **Módszertan** részben.

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sok esetben nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Az áldozatok közül sokan nem rendelkeznek azzal a jogismerettel, ami garantálja a védelmüket. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlöletmotiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, elláthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34 36)

²Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja³ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁴
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusa foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas kihívóan közösség-ellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia.⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusa a nemzeti-szocialista rendszer bünei tagadásának büntettéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

---

³ A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁴ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁵ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

A gyűlölet incidensek meghatározásánál van olyan felfogás, amelyik kizárólag az elkövető szándékát hangsúlyozza, vagyis azt tekinti gyűlölet incidensnek, ahol az elkövető egy adott csoporttal szembeni előítélete határozza meg, hogy ki az áldozat. Más megközelítés szerint csak az áldozat vagy egy tanú percepciója számít, vagyis gyűlölet-incidensnek tekint mindent, amiről azok úgy gondolják, hogy az elkövető motivációja előítélet vagy gyűlölet volt.⁶ Megint más elképzelések szerint a meghatározásnak ennél több dimenziót kell magába foglalnia. Ezeket a dimenziókat különböző indikátorok segítségével lehet megragadni, amelyek közül kettő valóban az elkövető motivációja és az áldozat vagy tanú percepciója. Az elkövető motivációjának megállapítását megkönnyítheti, ha az elkövető – és ez sokszor így történik – egyértelműen kifejezi előítéletes motivációját. Szintén segíthet, ha az elkövető megjelenése szélsőséges nézetek elfogadását valószínűsíti, ha valamilyen szervezett szélsőséges csoport tagja, ha már korábban is volt hasonló ügye. Az áldozat objektív jellemzői is segíthetnek a besorolásban: például, ha az áldozaton látszik, hogy az adott csoporthoz tartozik vagy egy közösség ismert személyisége. Fontos lehet az elkövetés helyszíne, esetleg valamilyen eseményhez kötődő időpontja. (OSCE/ODIHR 2009b, 21–16)

A gyűlölet cselekmények esetében alapvető fontosságú, hogy az elkövető előítéletének és cselekedetének oksági viszonyban kell állnia egymással. Kérdés azonban, hogy milyen mértékűnek kell lennie ennek az együttjárásnak ahhoz, hogy a cselekményt gyűlölet-cselekményként lehessen azonosítani. Jacobs és Potter (1998, 22–27) az elkövető előítélete és az oksági viszony erőssége által kifizített kétdimenziós térben négyféle típust állapított meg. A legnyilvánvalóbb gyűlölet-cselekményeknek azok számítanak, amelyeket az elkövetők erős előítélete, valamint ennek az elkövetett cselekményre gyakorolt erős hatása jellemez. Nehezebben kezelhetőek azok a cselekmények, ahol az elkövető egyértelműen előítéletes, azonban az adott cselekedetet nem ez befolyásolta. Sokszor igen nehéz, azonban ezeket a tetteket meg kell próbálnunk elkülöníteni az előbbiekről, vagyis attól, hogy valaki például egy szélsőséges csoport tagja még nem lehetünk biztosak, hogy minden cselekedetét ez az előítélet mozgatja. A harmadik típusba azok a cselekmények tartoznak, ahol az elkövetőt gyenge előítéletesség jellemzi, azonban éppen ez indítja cselekvésre. Ezek – amelyek közül sok nyilvánvalóan a gyűlölet-incidens kategóriájában esik – mindenképpen beletartoznak abba a körbe, amit vizsgálnunk kell. A negyedik típusnál az elkövető nem igazán előítéletes és ráadásul cselekvésére is kevés hatással van. Ide nagyon sokszor szituatív cselekedetek tartoznak, amelyeket legtöbbször nem tekinthetünk gyűlölet-incidenseknek. Nem elvárás tehát, hogy csak és kizárólag az előítélet legyen az indíték, azonban meghatározónak kell lennie.

⁶ Rendkívül érdekes ebből a szempontból az, ahogyan az Egyesült Királyság rendőri szervezetének (Association of Chief Police Officers, ASPO) ajánlásai 2000 és 2005 között változtak. Egyrészt míg korábban csak gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkoztak, addig később szükségesnek vélték nem csak azt, hogy a gyűlölet-bűncselekményeket a gyűlölet-incidensektől megkülönböztessék, hanem azt is, hogy az utóbbit is regisztrálják annak ellenére, hogy azok nem tartoznak a jog alapján megállapított bűncselekmények körébe. Másrészt, míg korábban az ilyen típusú cselekményeknél az elkövető motivációja volt a lényeges, addig később – minden bizonnyal a Macpherson jelentés hatására – kizárólag annak tulajdonítottak jelentőséget, hogy az áldozat vagy egy másik személy az adott cselekményt miként értékelte. (ACPO 2000, 13 és ACPO 2005, 9–10)

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor a korábban ismertetett indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja. A gyűlölet-bűncselekmények a hivatalos szervek által is elismerten bűncselekmények, így ezen cselekmények regisztrálásának fontossága nyilvánvaló. Mivel a gyűlölet motiválta incidensek sokszor megelőzik az ilyen indíttatású bűncselekményeket, együtt járnak azokkal, ezért a teljes kép megrajzolásához ezek dokumentálása is elengedhetetlen.⁷ Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos Forródrótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, melynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

⁷ A gyűlölet-bűncselekmények mellett a gyűlölet-incidensekről szóló adatok gyűjtését is előírja az Egyesült Királyság rendőri szervezete (ACPO 2005, 9)

Ezen médiumok monitorozásának egy részét fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a megszerzett információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre illetve az interneten nem csupán a hírportálok de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük azokat az indikátorokat, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen milyen – akár büntetőjogi – következményei.

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és holokauszttagadás.

A másik kategorizáláskor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján hétféle cselekménytípust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
  - o személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
  - o fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
  - o tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghalhatnak
  - o bombák és levélbombák
  - o emberrablás
- Támadás
  - o személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
  - o az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
  - o emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett

-
- Rongálás
    - o tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
    - o tulajdon meggyalázása
    - o gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
  - Fenyegetés
    - o egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
    - o „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
    - o zaklatás
    - o rágalmozás
  - Gyűlöletbeszéd
    - o nyilvános gyűlöletbeszéd
    - o virtuális gyűlölet
    - o sértő magatartás
    - o egynél több címzettnek elküldött sértő írás
    - o irodalom és zene
  - Diszkriminációs esetek

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁸ Az idősoros adatok elemzésekor pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

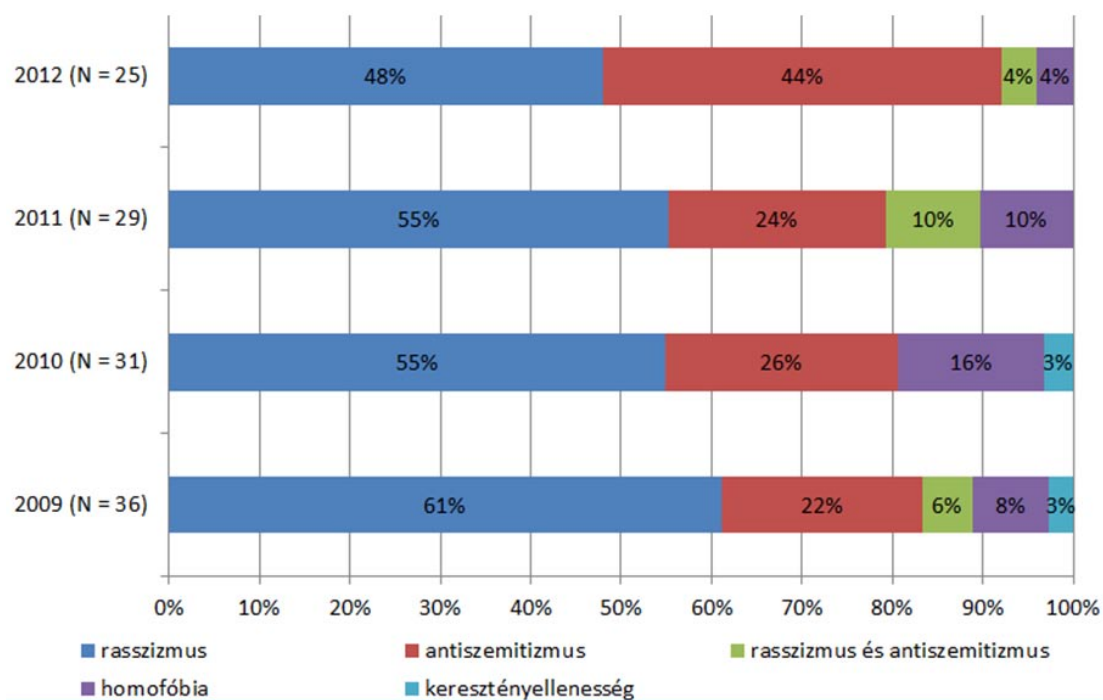
⁸ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

KORÁBBI ÉVEK TRENDJEI

Az Athena Intézet⁹ 2009 óta 121 gyűlölet-bűncselekményt rögzített. A gyűlölet-bűncselekmények száma a 2009–2012 közötti időszakban némileg csökkent: míg 2009-ben 36 ilyen eseményt regisztráltak, addig ez a szám 2012-ben 25 volt.

Rendkívül fontos azonban megvizsgálni, hogy hogyan alakult a különböző motivációs háttérű cselekmények aránya. A gyűlölet-bűncselekmények csökkenő száma mellett a – legalább részben – antiszemita indítékból elkövetett cselekmények száma stagnált, némileg nőtt: 2009-ben 10, 2010-ben 8, 2011-ben 10, 2012-ben 12 ilyen esemény történt. Ebből következik, hogy az antiszemita indítékú gyűlölet-bűncselekmények összes cselekményen belüli súlya jelentősen nőtt: a 2009-es 28 százalékról 48 százalékra.

1. ábra: A gyűlölet-bűncselekmények motivációja 2009–2012 között (százalék)

Forrás: Athena Intézet

A következőkben csak az olyan gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozunk, amelyek motivációja legalább részben az antiszemitizmus volt. Az Athena Intézet 2009–2012 között 40 antiszemita motivációjú gyűlölet-bűncselekményt regisztrált. Ezek 40 százalékát a fővárosban követték el. A helyszínek között közel ugyanilyen arányban találunk vidéki városokat.

⁹ Az Athena Intézet célja a gyűlöletcsoportok nyomon követése és a széles közvélemény tájékoztatása. Az Intézet 2009 óta gyűjti a Magyarországon elkövetett gyűlölet bűncselekményeket. A fejezetben lévő adatok az Intézet Gyűlölet-bűncselekmény Adatbázisából származnak.

A megyeszékhelyek aránya 18 százalék volt. Az egyes évek esetében a helyszínek településtípusok szerinti megoszlása különbözik egymástól. Míg 2009-ben a 10 esetből 5 történt a fővárosban, addig 2010-ben és 2011-ben az összes eset közül csak 1-2 történt ugyanitt. 2012-re jelentősen emelkedett a fővárosban elkövetett ilyen bűncselekmények relatív súlya: a 12 bűncselekményből 8 esetében Budapest volt a helyszín.

2. táblázat: Gyűlölet-bűncselekmények helyszíne, 2009–2012 (esetszámok)

	2009	2010	2011	2012	összesen
Főváros	5	1	2	8	16
Megyeszékhely	1	3	1	2	7
Egyéb város	4	3	6	2	15
Több település	0	0	1	0	1
N/A	0	1	0	0	1
Összesen	10	8	10	12	40

Forrás: Athena Intézet

A 2009–2012 közötti időszakban elkövetett antiszemita indítékú bűncselekmények közel kétharmadát a közösség elleni izgatás tette ki. Az esetek 15 százalékában volt szó közösség tagja elleni erőszakról, közel ugyanilyen arányban önkényuralmi jelkép használatáról és 8 százalékban holokauszttagadásról. Az Intézet által regisztrált eseteknél személyi sérülés nem történt. A esetek többségét – a 2011-es évet kivéve – a közösség elleni izgatás bűncselekmények tették ki. 2011-ben jelentősen nőtt az önkényuralmi jelkép használatát megvalósító cselekmény (10 esetből 5), ezzel párhuzamosan némileg csökkent a közösség elleni izgatás bűncselekmények aránya. Holokauszttagadással kapcsolatos bűncselekményt 2010-ben és 2011-ben dokumentáltak.

3. táblázat: Gyűlölet-bűncselekmények típusa, 2009–2012 (esetszámok)

	2009	2010	2011 ¹⁰	2012	összesen
Közösség elleni izgatás	7	5	4	9	16
Közösség tagja elleni erőszak	1	2	0	3	7
Önkényuralmi jelkép használata	2	0	5	0	15
Holokauszttagadás	0	1	2	0	1
N/A	0	0	0	0	1
Összesen	10	8	10	12	40

Forrás: Athena Intézet

¹⁰ A különböző típusú bűncselekmények összege 11, mivel az egyik bűncselekmény egyszerre volt közösség elleni izgatás és holokauszttagadás.

Az adatbázisban szereplő antiszemita indítékú gyűlölet-bűncselekmények közel négyötödében indult hatósági eljárás. Az ilyen esetek aránya 2009-ben volt a legmagasabb: az akkori 10 eset közül 9-ben indult eljárás. A további években ez az eseteknek mintegy háromnegyedében volt jellemző.

Jelentésünk több szempontból is eltér az Athena Intézet gyűlölet-adatbázisától. A legfontosabb különbségek a következők:

- Az általunk készített jelentésben nem csak gyűlölet-bűncselekmények, hanem gyűlölet motiválta incidensek is szerepelnek.
- Az adatok begyűjtése során többféle jellemzőt rögzítünk.
- Fontosnak tartjuk az egyes esetek részletesebb, nem csak a puszta adatokra szorító, bemutatását.
- A cselekmények típusai között finomabb distinkciókat teszünk.

A jelentés elkészítésének célja nem pusztán a cselekmények számbavétele, hanem további intézkedések kezdeményezése.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET- CSELEKMÉNYEK – 2013. MÁJUS

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring tevékenysége során 2013 májusában kilenc antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított. Ezek közül egy számít támadásnak, három fenyegetésnek, egy rongálásnak, valamint négy esetet a gyűlöletbeszéd kategóriájába soroltunk. Látható tehát, hogy sok cselekmény esetében tettelességről is szó volt. A gyűlölet-bűncselekményeket típusok szerint rendezve mutatjuk be. Az egyes csoportba tartozó eseteket más szempontok szerint is jellemezzük.

4. táblázat: Gyűlölet-cselekmények legfontosabb jellemzői, 2013. május (esetszámok)

ELKÖVETÉS HELYSZÍNE	
Főváros	6
Megyeszékhely	0
Egyéb város	1
Község	1
N/A	0
Nincsen konkrét helyszín	1
ELKÖVETÉS SZERVEZETTSÉGE	
Egyéni elkövető	1
Csoportos elkövetők	3
Szervezett rendezvény, politikai párt	3
N/A	2
CSELEKMÉNY BÜNTETŐJOGI TÍPUSA	
Közösség elleni uszítás	7
Közösség tagja elleni erőszak	1
Holokausztagadás	1
Önkényuralmi jelképek használata	0
N/A	0
CSELEKMÉNY-TÍPUS	
Támadás	1
Fenyegetés	3
Rongálás	1
Gyűlöletbeszéd	4
N/A	0

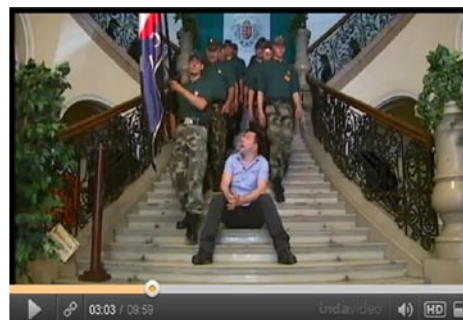
TÁMADÁS

A cselekmények közül egyet soroltunk ebbe a kategóriában. Ez az egyetlen eset, ahol személyi sérülés történt. Információink szerint az ügyben nem történt feljelentés.

Megütötték a Channel 4 riporterét a Jobbik május 1-i rendezvényén

Budapest

10 perces riportban kereste a magyarázatot a magyarországi szélsőjobboldal előretörésére a Channel 4 brit televízió. A csatorna *On the streets with Hungary's far right* címen készített műsort Magyarországon a magyarországi szélsőjobb megerősödéséről. A stáb a Jobbik május 1-i rendezvényén forgatott, ahol több riportalany is rasszista antiszemita válaszokat adott a feltett kérdésekre, sőt egyikük hátulról megütötte a riportert, Brian Whelant.

FENYEGETÉS

A cselekmények közül három tartozik ide, amelyből kettő Budapesten, egy pedig egy vidéki kistelepülésen történt. Az ebbe a kategóriába tartozó mindhárom cselekmény estében büntetőfeljelentés történt. Két esetben az ügy folyamatban van, az egyik ügy esetében azonban gyorsított eljárással első fokon már ítéletet is hirdettek.

Náci jelszavakkal és karlendítéssel zaklatták a zsidó vendégeket

Budapest – Deák tér

Az V. kerületi Deák téren egy 10–20 fős, fiatalokból álló csoport a Zsidó Világkongresszus Dohány utcai zsinagógából távozó küldötteit náci jelszavakkal és karlendítéssel zaklatta. A Nemzeti Nyomozó Iroda civil ruhás munkatársainak közbelépése akadályozta meg, hogy fizikailag is bántalmazzák a külföldieket.

Zsidó férfit fenyegetett egy gárdamotoros

Bács-Kiskun megye – Mélykút

„Jó reggelt, parlamenti zsidók! Magyarország, még mindig a magyaroké és az övék is marad!” szöveggel akasztófát ábrázoló képet osztott meg egy Facebook felhasználó. Egy mélykúti, zsidó származású ismerőse arra kérte, vegye le, mivel az sérti őt. A közösségi portálon vitába keveredtek melybe egy harmadik ember is beszállt a képet megosztó férfi pártját fogva, és még durvább kijelentéseket tett. A gárdamotoros ezek mindegyikét lájkolta. A gárdamotoros később személyes találkozásai alkalmával megjegyzéseket tett zsidó ismerőse származására, sőt a családját is megfenyegette. A Tett és Védelem Alapítvány jogi tanácsadással segítette az eljárás elindítását

Fehér port tartalmazó borítékot küldtek a MAZSIHISZ-nek

Budapest – Mazsihisz – BZSH székház

Fehér port tartalmazó borítékot küldtek a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Síp utcai székházába. Az ismeretlen feladótól érkező csomagot a rendőrség és az Országos Katasztrófavédelmi Hivatal munkatársi elszállították. Az ügyben nyomozás indult, mely megállapította, hogy a por nem antrax volt.

RONGÁLÁS

Május folyamán egy ilyen esetet regisztráltunk.

Vandálok jártak a váci zsidó temetőben

Pest megye – Vác

Antiszemita indíttatású rongálók másztak be a váci zsinagóga telkére és fekete festékszóróval antiszemita, rasszista szöveget fújtak a templom utca felőli homlokzatára, síremlékeket döntöttek le, illetve rongáltak meg. A kár közel csaknem 3 millió forint. A hitközség feljelentése alapján a váci rendőrkapitányság rongálás miatt ismeretlen tettes ellen nyomozást rendelt el. Eredmény hiányában a nyomozást felfüggesztették.

GYŰLÖLETBESZÉD

A májusban elkövetett gyűlölet-cselekmények közül négy esetében beszélhetünk gyűlöletbeszédéről. Ezek közül kettő közvetlenül, egy pedig közvetetten kötődik a Jobbikhoz. A cselekmények közül három Budapesten történt.¹¹ A cselekmények közül három a közösség elleni uszítás, egy pedig holokauszttagadás volt.

Auschwitz eseményeinek hitelességét kérdőjelezte meg Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) a parlamentben

Budapest – Parlament

„Az auschwitzi emlékhely kialakítása kapcsán sok kritika elhangzott már, hogy vajon az ott bemutatott események teljes mértékben összhangban vannak-e a történelmi tényekkel” – hangzott el Gaudi-Nagytól. A Tett és Védelem Alapítvány jogi szakértőinek álláspontja szerint Gaudi-Nagy beszédével nem lépte át a büntethetőség - az eddigi jogalkalmazás során kialakult - határát.

¹¹ Egy cselekmény virtuális gyűlöletbeszéd volt, így ennek esetében a területi besorolás irreleváns.

Hungarista propaganda, antiszemita uszítás a Jobbik helyi szervezeteinek közösségi oldalain

Magyarország

A Jobbik zalakarosi és hógyési alapszervezetének Facebook-oldalán nyilaskeresztet, Szálasi-idézetet, zsidók kiirtására vonatkozó felhívást, ízléstelen cigányvicceket és hasonló tartalmakat tesznek közzé. A párt szóvivője, Mirkóczki Ádám „nem vállal felelősséget az ott megjelent tartalmakért”, de más posztokból kiderül, ők is szerkesztik ezeket. A virtuális gyűlöletbeszéd ügyében a Tett és Védelem feljelentést tett ezen alapszervezetek ellen.

Anticionista tüntetés a Zsidó Világkongresszusra időzítve

Budapest

Ifj. Hegedűs Lóránt református lelkész, a MIÉP korábbi parlamenti képviselője a Zsidó Világkongresszus idejére anticionista és antibolsevista tüntetést jelentett be a Szabadság térre. Mivel sem a rendőrség, sem a református egyház vezetői ezt nem engedélyezték Hegedűsnek, a felesége és a Jobbik parlamenti képviselője vállalta magára a tüntetés megszervezését. A tüntetés témája hivatalosan a cionizmus és a bolsevizmus áldozatairól való megemlékezés volt, de nyilvánvalóan az ellen tiltakoztak, hogy a Zsidó Világkongresszus Budapesten tartotta közgyűlését.

Antiszemita rigmusok a Ferencváros-MTK meccsen – következmények nélkül

Budapest – NB I. Soproni Liga

A televíziós közvetítésen is jól hallhatóak voltak a május 18-án megrendezett FTC-MTK derbin a ferencvárosi szurkolótáborból érkező antiszemita rigmusok. Az FTC szervezői elmondták, hogy az ilyen esetek visszaszorítására indították el a „Mutass példát!” kampányukat, ahol egy videó üzenetben a játékosok kérik a szurkolókat, hogy mellőzzék a rasszista, antiszemita rigmusokat. A Tett és Védelem Alapítvány bővebb tájékoztatást kért az MLSZ től, de nem kapott választ.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

MAGYARORSZÁGON TARTOTTA ÜLÉSÉT A ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUS

A Zsidó Világkongresszus május 5–7. között Budapesten tartotta 14. plenáris ülését. A kongresszuson több mint 100 ország zsidó közössége képviseltette magát. A helyszínválasztás szimbolikus volt: a Magyarországon szerintük elhatalmasodó antiszemitizmus ellen kívántak tiltakozni. Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke a budapesti plenáris ülést megelőző sajtónyilatkozataiban igen élesen fogalmazott. Úgy vélte, hogy a 2010-es kormányváltás óta az antiszemita, illetve romaellenes megnyilvánulások száma drámai mértékben emelkedett, így Magyarországot külföldön „idegenellenes és egyre inkább antiszemita országgént érzékelik”.

Többek mellett Dr. Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija is kritikát fogalmazott meg a világkongresszussal szemben, mondván, úgy foglalnak állást a magyarországi zsidó helyzetről, hogy az itt élő zsidóság képviselőinek csak egy kis szeletével egyeztettek előtte. Kritikaként fogalmazódott meg az, hogy valódi hely- és helyzetismeret nélkül nevezik túrhetetlennek a magyarországi antiszemitizmust anélkül, hogy a valódi problémákra konkrét javaslatokat vagy konstruktív kritikát fogalmaznának meg.

A kongresszusi megnyitóbeszédében Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke elfogadhatatlannak nevezte az antiszemitizmust, mellyel szemben zéró toleranciát hirdetett meg és felsorolta kormánya azon intézkedéseit, melyeket az antiszemitizmus visszaszorítása érdekében tettek. Példának hozta az Élet Menete napjára tervezett „Adj gázt!” szélsőjobboldali motoros felvonulás betiltását vagy a 2014-es Holokauszt-év bizottság felállítását.

ANTICIONISTA TŰNTETÉS A ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUSRA IDŐZÍTVE

Az Izraeli külügyminisztérium szervezésében május 28–30. között Jeruzsálemben immár negyedik alkalommal került megrendezésre az antiszemitizmus elleni globális fórum. A nemzetközi konferencián a Tett és Védelem Alapítványt Heisler András és Szalai Kálmán; a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségét Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Dr. Frölich Róbert a Dohány utcai zsinagóga főrabbija képviselte. Az eseményen Magyarország képviseletében mások mellett részt vett még Szabó György, a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány elnöke. A konferencián elhangzott, a magyarországi helyzetet ismertető jelentéstől a konferencia minden magyar résztvevője elhatárolódott.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

ORBÁN VIKTOR: AZ ANTISZEMITIZMUS ELFOGADHATATLAN ÉS ELTŰRHETETLEN

Budapest

A kormány erkölcsi kötelességének tekinti, hogy zéró toleranciát hirdessen az antiszemitizmussal szemben, az ugyanis elfogadhatatlan és eltűrhetetlen – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök a Zsidó Világkongresszus közgyűlésének megnyitóján. Orbán Viktor hangsúlyozta, hogy a magyar alaptörvény valódi védelmet, biztonságot, emberi és közösségi méltóságot ad a zsidóságnak és minden más kisebbségnek.

HÁROM ÉV LETÖLTENDŐ BÖRTÖN ZSIDÓZÁSÉRT, ELSŐ FOKON

Budapest

A három fiatalember hangosan szidalmazta a Zsidó Világkongresszusról a szállodába hazatérő vendégeket, majd a Nemzeti Nyomozóiroda civil ruhás munkatársainak közbelépése kellett ahhoz, hogy a velük lévő 10–20 fős csoport fizikai bántalmazásától megvédje a külföldieket. A három vádlott ellen gyorsított eljárásban antiszemita megnyilvánulás miatt már ítéletet is hirdettek. Az elsőrendű vádlottat három év letöltendő börtönbüntetésre ítélték. A másik két vádlott 2-2 év börtönt kapott három évre felfüggesztve.

UTCÁT AKARTAK ELNEVEZNI TORMAY CÉCILE-RŐL

Budapest

Több zsidó szervezet tiltakozott az ellen, hogy Budapest Főváros Önkormányzata utcát nevezett el az antiszemita nézeteket nyíltan valló Tormay Cécile írónőről, melynek hatására a főpolgármester végül az eljárás újratárgyalását kezdeményezte és kikérte az MTA véleményét. A Tett és Védelem Alapítvány közleményben üdvözölte a főpolgármester döntését és egyben reményének adott hangot, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nem fogja javasolni, hogy Tormayról közterületet nevezzenek el.

ÁDER JÁNOS KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK BESZÉDET MONDOTT MAUTHAUSEN-BEN

Ausztria – Mauthausen

A mauthauseni koncentrációs táborban megrendezett kiállításon mondott beszédet Áder János köztársasági elnök. Áder János beszédében elfogadhatatlannak nevezte a nácizmus ideológiáját és népiértését. „Soha többé nem szabad engedményt tenni a 20. század embertelen diktatúráit életre hívó aljas eszméknek Európában.” – hangsúlyozta az államfő. A kiállítást a magyar, a lengyel és az osztrák államfő együtt nyitotta meg.

HÍREK, VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

A ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUS NYILATKOZATA ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

Budapest

Orbán Viktor a Zsidó Világkongresszus közgyűlésének megnyitóján elmondott beszéde után néhány perccel a Világkongresszus kiadott egy nyilatkozatot, melyben bírálta Orbán Viktort a terjedő Horthy-kultusz, Szaniszló Ferenc kitüntetése és amiatt, hogy nem határolja el magát világosan a szélsőjobbtól. Nyilatkozatban azt is leszögezték, hogy szavak helyett elsősorban tettekre van szükség.

A nyilatkozatot több hazai zsidó vezető is bírálta, minthogy az tárgyi tévedéseket is tartalmazott. A bírálat részét képezte az is, hogy ez a nyilatkozat egy preconcepció eljárás során született meg, ugyanis a beszéd után néhány perccel már kiadták.

Egyrészt Orbán Viktor május 4-én, a kongresszus előtt egy nappal a Jedit Achronot izraeli lapnak adott nyilatkozatában valós, növekvő veszélyeként jellemezte a Jobbikot. „Ha meg akarjuk védeni a demokráciát, akkor elszántsunk kell lennünk a Jobbikkal szemben” – nyilatkozta. A bírálók a Szaniszló Ferenc kitüntetése miatti támadásokat is irrelevánsnak nevezték, mivel a kormányzat felkérte Szaniszlót díjának visszaadására, amit meg is tett. A bírálatok hatására a Világkongresszus elnöke, Ronald S. Lauder bocsánatkérésre is kényszerült.

A kongresszus után nem sokkal több amerikai zsidó szervezet, köztük a Zsidó Világkongresszus levében fordult John F. Kerry, amerikai külügyminiszterhez, hogy a nagymértékű magyarországi antiszemitizmus miatt az intolerancia és a diszkrimináció kérdését tartsa napirenden a magyar-amerikai kapcsolatokban. Válaszul a Tett és Védelem Alapítvány is levelet intézett John Kerryhez, amelyben arra kérték a korábbi levelet jegyző szervezeteket, valamint a külügyminisztert, hogy a kezdeményező, jó szándékú és hatékony munkájukba aktívabban vonják be a hazai közösségek képviselőit, hogy a félreérthető helyzetek és félreértelmezések könnyebben orvosolhatóak legyenek. A közlemény szerint csak a közvetlen szakmai kapcsolattartás és a helyi információk biztosíthatják az erősödő antiszemitizmussal szembeni határozott és kiegyensúlyozott fellépést.

DER STANDARD: ORBÁN LEPLEZETLENÜL ELTŰRI A ZSIDÓGYŰLÖLETET

Németország

A Der Standard kommentárja szerint az osztrák külügyminiszter alábecsülte a dolgot, amikor a minap úgy nyilatkozott, hogy Magyarország az alkotmánymódosítással az elviselhetőség határán jár, mert igazából már túl is jutott azon, hiszen tökéletesen szembe megy az EU értékeivel. Ezzel együtt – írja az elemzés – végre egy fontos osztrák kormánytag és konzervatív politikus egyértelműen szóvá tette, hogy Orbán lopakodva, de félreérthetetlenül egy autoriter államba csúszik át.

SCHULZ: NEM A MAGYAROK ÍRNÁK ÖSSZE A ZSIDÓKAT

Németország

Martin Schulz Gyöngyösi Márton beszédére reflektált egy lapinterjúban, ahol a lap tévesen a magyarságnak tulajdonította Gyöngyösi elhíresült mondatait.

Helyreigazítást kért Martin Schulz, miután a múlt héten egy német lapban idézték, miszerint a „magyarok összeírnák a zsidókat”. Az Európai Parlament elnöke szerint ő arról beszélt, hogy a Jobbik frakcióvezető-helyettese a zsidó származásúak összeírását szorgalmazta.

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

BEJELENTÉSEKET AZ ALÁBBI LEHETŐSÉGEK BÁRMELYIKÉN
FOGAD AZ ALAPÍTVÁNY:

FORRÓDRÓT
(+36 1) **51 00 000**

**Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany**

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

ADOMÁNYÁT AZ ALÁBBI BANKSZÁMLASZÁMON JUTTATHATJA
EL AZ ALAPÍTVÁNYHOZ:

13597539-12302010-00057157

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGEI:

Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54
<http://www.tev.hu>
info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Association of Chief Police Officers (ACPO), 2000. *Guide to Identifying and Combating Hate Crime*. London: ACPO.

Association of Chief Police Officers (ACPO), 2005. *Hate Crime: Delivering a Quality Service. Good Practice and Tactical Guidance*. London: ACPO.

CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához.* Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: Sage Publications.

Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.

Jacobs, James B. és Potter, Kimberly. 1998. *Hate Crimes. Criminal Law & Identity Politics*. New York: Oxford University Press.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Szalai Kálmán ügyvezető igazgató

Szerkesztők: Dr. Barna Ildikó szociológus, *az ELTE TÁTK Társadalomkutatások Módszertana tanszék adjunktusa*,
Palotai Borbála szociológus
Dr. Fekete István László ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány jogi képviselője*
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány és a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Csillik Dávid kutató, *a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője*
Gulyás Luca kommunikációs tanácsadó
Dr. Szegő Krisztina jogász
Lajkó Benjamin médiaelemző
Bethlenfalvy Bálint, szakfordító

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus, *a Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke*

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak, a CEU tanárának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2013. Budapest

BRÜSSZEL INTÉZET

Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54
<http://www.tev.hu>
info@tev.hu